

Yaro Kupčo vystavuje 43 fotiek zo 43 krajín Európy

Ak stretnete piešťanského fotografa Yara Kupča, už z dialky vám zamáva a mne nezabudne povedať: „Čau, suseda, dávno som ťa nevidel.“ A silno ma stisne. Keď som raz bez upozornenia odzadu schopila vozík a chcela mu pomôcť hore kanadským podchodom, bol nasrdený ako sršeň. Čo mu ja mám čo pomáhať!? To on zvládne sám! Nikdy ho nepočujem fňukať a sťažovať sa na osud. So šatkou okolo hlavy uviazanou „na piráta“ pôsobí umelecky a slobodne.

Snímky Yara Kupča sú v Galérii Fontána vystavené do 29. mája.

S fotoaparátom cestuje po celom svete. Zážitky si nenecháva pre seba. Má za sebou mnoho výstav a ďalšie pripravuje. Tú najnovšiu venoval Európe. V piešťanskej Galérii Fontána môžete obdivovať 43 unikátnych fotografií zo 43 krajín Európy. Neraz spal v spacáku pod holým nebom, skrehnutými prstami zvíjal film, drgľoval sa zimou, no nevzdal to. Fotil. Zanovitý, tvrdohlavý, láskavý aj nežne vtipný kamarát.

Návštevníci tvojej výstavy môžu obdivovať 43 snímok zo 43 krajín Európy. Čo ťa k tomuto nápadu viedlo?

Od detstva som chcel cestovať, poznávať cudzie krajiny. Preto som, samozrejme, privítal pád komunizmu a po otvorení hraníc som začal „poznávať svet“. Najskôr som navštívil len alpské krajiny a postupne ďalšie štáty Európy i zámorie. A už keď som fotil štáty v Alpách, zišlo mi

na um urobiť výstavu najvyšších vrchov európskych krajín. Ale keď som navštívil rovinaté krajiny (Benelux či Pobaltie), tam často najvyšší kopec mal dvesto metrov, bola to vlastne nezaujímavá zvlhnutá pahorkatina. A čo potom takzvané mini štáty, tam je síce nejaký ten najvyšší bod (vo Vatikáne sú to napríklad Vatikánske záhrady), ale to sa naozaj nedá prezentovať ako najvyšší bod. Tak som si povedal, že v rovinatých krajinách odfoťím aspoň niečo zaujímavé a typické.

Takými krajinami sú napríklad Holandsko, Maďarsko či Litva...

Áno, v Holandsku som odfoťil veterný mlyn, v Litve Horu krížov ako symbol boja proti zločinnému komunistickému režimu, v Maďarsku typickú studňu s vahadlom na puste. Vedeli ste napríklad, že najširší vodopád v Európe je v Lotyšsku? Je síce len asi meter a pol vysoký, ale zato 150-180 metrov široký. Tak je, samozrejme, v mojej kolekcii. Tých najvyšších štítov mám odfotených asi desať, ale na výstave sú len dva. Nakoniec som často iné zábery považoval za lepšie, zaujímavejšie.

Mimochodom, klobúk dolu. Myslím si, že drvivej väčšine ľudí sa to nepodarí nielenže absolvovať, navštíviť tie krajiny, ale ešte priniesť kvalitný materiál a ten spracovať. Prezradí, ako, koľko času, energie, peňazí, vnútorných síl a sebadisciplíny človek na to potrebuje?

Fotenie tejto kolekcie trvalo asi dvadsať rokov. Samozrejme, boli roky,

Rumunsko

Vatikán

keď som bol v zámorí alebo keď som bol v tých istých štátoch, ktoré som už navštívil. Bolo to náročné nielen časovo, ale i fyzicky. Tisíce kilometrov v aute (napríklad len v Škandinávii som najazdil okolo desiat tisíc kilometrov), lety lietadlom (lietania sa nebojím, ale ten čas na letiskách je ubíjajúci), spanie za polárnym kruhom na zemi v spacáku... Samozrejme, sebadisciplína a vnútorná sila musia byť. Koľkokrát som si povedal, čo tu vlastne robím (napríklad, keď som vo vetre pri nula stupňoch vo výške štyritisíc metrov menil zmrznutými prstami zvitkový film), ale potom som si povedal, že veď preto som sem prišiel, tak už to nejak dorazím.

Čo sa týka financií, zvyknem cestovať pomerne lacno. V Škandinávii sa dá spať pod holým nebom hocikde v krajine, letenky sa niekedy dajú kú-

piť za pár eur, jedlo som si často bral z domu, slanina a klobása to istia. A boli aj nejakí sponzori.

Írsko

Ako vyberáš z množstva materiálu najlepšiu fotografiu?

Vybrať len jednu snímku mi dá hodne práce, najmä keď z niektorých krajín bolo dobrých oveľa viac. Aj som sa trošku radil s kamarátmi, ktorí fotia a cestujú, ich rady a pomoc boli často na nezaplatenie. Ja som niekedy naozaj nemal od snímok potrebný odstup.

Predstav svoju filozofiu žitia, niečo, čo ťa charakterizuje, ale aj teší, a tiež zlostí či len tak ľudsky šťve...

To by sa dalo vyjadriť tromi slovami. Práca, sloboda, hľadanie Pravdy. Môj otec má 92 rokov a do deväťde-

siatky pracoval ako geodet, mal živnosť. Môj dedo prežil peklo ruského gulagu a v osemdesiatke stále pracoval. Pradedo ako takmer deväťdesiatročný ešte kosil lúku. O tom som hovoril na vernisáži výstavy: „V pote tváre budeš dorábať chlieb.“

Takže máš zrejme tuhý korienok a predispozíciu k aktívnemu životu po svojich predkoch...

Musím stále niečo robiť. Žijem bez televízora, rádia, neviem si predstaviť, že by som mal tráviť čas pozeraním stupidných športových zápasov alebo ešte stupídnejších seriálov. Veľmi si vážim slobodu, v ktorej dnes žijeme. To, že za bolševika neboli banány, mi ani tak neprekážalo. Ale chýbali mi knihy, filmy a hudba. Komunizmus

bytostne nenávidel slobodu. A dnes si ľudia neuvedomujú, čo majú. Môj učiteľ, jeden z československých veľikánov, vždy hovoril: „Pravda sa nedá vlastniť, pravdu musíš stále len hľadať. A je to hľadanie na celý život.“ O to sa snažím.

A čo ma hnevá? Keď na parkoviskách pre vozíčkárov parkujú „hrubokrki“ občania, keď zdraví ľudia používajú toalety vyhradené pre vozíčkárov. S tým som sa nikde v Európe nestretol.

„Poškuľuješ“ aj po celoeurópskej výstave takéhoto formátu?

Samozrejme, bolo by veľmi zaujímavé preniesť túto výstavu aj do ostatných európskych krajín, ale to už nie je v mojej moci. Ak budem oslovený, prečo nie?

Viera Dusiková, foto: Yaro Kupčo